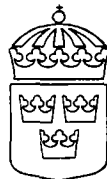

Finansutskottets betänkande

1989/90:FiU31

Tillfälligt förbud mot höjning av
vinstutdelning i vissa aktiebolag
(prop. 1989/90:94)

1989/90
FiU31

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i betänkandet att ett utdelningstak införs för börsnoterade bolag och OTC-bolag för verksamhetsåren 1989 och 1990.

I en gemensam reservation från moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet avstyrks förslaget.

Vänsterpartiet kommunisterna och miljöpartiet anför reservationsvis andra motiveringar för att tillstyrka förslaget.

Propositionen

I proposition 1989/90:94 har regeringen (finansdepartementet) — efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt — föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om tillfälligt förbud mot höjning av vinstutdelning i vissa aktiebolag.

Propositionens lagförslag återfinns i *bilaga* till betänkandet.

Motionerna

1989/90:Fi24 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen avslår proposition 1989/90:94.

1989/90:Fi25 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen avslår proposition 1989/90:94.

1989/90:Fi27 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår prop. 1989/90:94.

Motion 1989/90:Fi26 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) behandlar utskottet i sitt betänkande om riktlinjer för den ekonomiska politiken och för budgetregleringen m.m.

I propositionen föreslås att ett tillfälligt utdelningstak införs för börsnoterade bolag och OTC-bolag. Det innebär att utdelningar som beslutas under år 1990 inte får överstiga vad som gällde för år 1989 och att utdelningar som beslutas under år 1991 inte får överstiga vad som gällde för år 1990. Ett motsvarande tak beslutades våren 1984.

Bakgrunden är, anför det i propositionen, att utvecklingen under de senaste månaderna har inneburit en tillspetsning av den ekonomiska situationen. En försvagning har inträtt i industrikonjunkturen. Lönekostnaderna har fortsatt att öka i snabb takt. Bytesbalansunderskottet har ökat. Konflikter har förekommit på arbetsmarknaden.

Regeringen framhöll i finansplanen att överhettningen i den svenska ekonomin nu gått så långt samt att pris- och löneökningstakten länge legat så högt att en åtstramning av den ekonomiska politiken är motiverad. Innan sådana åtgärder vidtogs inbjöd emellertid regeringen till överläggningar med arbetsmarknadens parter om möjligheterna att bryta den alltför höga löneökningstakten och få ned inflationen.

Efter dessa överläggningar konstaterar regeringen nu att förutsättningar inte föreligger för att snabbt teckna centrala avtal för åren 1990 och 1991 som innebär ett trendbrott i kostnadsutvecklingen. Det är mot denna bakgrund angeläget, anför regeringen, att vidta åtgärder som kan verka åtstramande på ekonomin. I den föreliggande propositionen föreslår således regeringen att ett stopp för höjning av aktieutdelningar införs. I en annan proposition föreslås samtidigt att ett lönestopp införs för hela arbetsmarknaden åren 1990 och 1991. Regeringen har vidare beslutat om pris- och hyresstopp fr.o.m. den 7 februari 1990.

I motioner från moderata samlingspartiet (Fi27), folkpartiet (Fi24) och centerpartiet (Fi25) framhålls beträffande utdelningstak för aktieutdelningar att förslag av denna typ är verkningslösa sett ur fördelningspolitisk synvinkel. Förslaget innebär att vinsterna i stället återinvesteras i företagen, vilket ökar företagets förmögenhetsvärde. Denna ökning kommer aktieägarna till del genom högre börskurser och därmed större reavinster. Ett utdelningsstopp leder således till att vinsterna låses in i företagen i stället för att delas ut till aktieägarna. Detta minskar rörligheten hos det riskvilliga kapital som är en viktig förutsättning för näringslivets expansionskraft. Det finns risk för att förslaget kan få skadliga effekter på vår kapitalbalans, framhålls det i motionerna. Risken med ett utdelningsstopp är att såväl utländska som svenska placerares förtroende för den svenska aktiemarknaden ytterligare försämras. Förslaget kan därmed leda till att riskkapital flyttar till utländska börser. Samtliga här nämnda partier yrkar avslag på förslaget.

Vänsterpartiet kommunisterna är positivt till att stoppa höjningarna av aktieutdelningarna, men förslaget anses vara fördelningspolitiskt ineffektivt. Man föreslår därför att en särskild skatt tas ut på företagets vinster i syfte att stärka kommunerna och hushållen.

Miljöpartiet anser att åtstramningseffekten av utdelningsstoppet är litet, men att den har ett symbolvärde och därför bör genomföras, helst som en del av ett större åtstramningsprogram som motionärerna redovisat i motion 1989/90:A20.

Utskottet vill med anledning härav anföra följande. Utskottet delar regeringens uppfattning om den ekonomiska situationen och bedömningar av den framtida utvecklingen. Det är som utskottet ser det uppenbart att åtgärder måste vidtas för att komma till rätta med den uppkomna situationen. Utskottet vill erinra om att en lång rad åtgärder vidtagits för att förbättra ekonomins funktionsätt och höja produktiviteten men att effekterna härav inte kan väntas förrän på längre sikt. En reformering av skattesystemet har inletts som väntas stimulera utbudet av produktiva resurser. Genom att slopa avtrappningen av pensionärernas extra avdrag mot löneinkomster försvinner ett betydelsefullt hinder för pensionärernas fortsatta förvärvsarbete. Vidare har åtgärder vidtagits för att påskynda invandrarnas anpassning och deltagande i det svenska arbetslivet. Regeringen har också aviserat vissa förändringar i sjukförsäkringen. Arbetsgivarna får fr.o.m. år 1991 ta över ansvaret för att betala ut sjukersättning för de två första veckornas frånvaro. Det kan förväntas ge stimulans till att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron. Tanken är vidare att arbetsgivarna endast delvis skall kompenseras för de ökade kostnaderna genom att sjukförsäkringsavgiften sänks med endast en procentenhet. Därigenom åstadkoms också en finanspolitisk åtstramning som uppskattas till ca 9 miljarder kronor nästa år.

Även när det gäller den aktuella överhettningssituationen i ekonomin har vissa betydelsefulla initiativ redan tagits. Riksdagen beslutade i våras på finansutskottets förslag att införa ett tillfälligt obligatoriskt sparande för att hålla tillbaka hushållens köpkraft och styra över konsumtionen mot ökat sparande. Vidare föreslog utskottet att en investeringsavgift skulle införas på viss typ av byggande i de överhettade områdena i och kring Stockholm och Uppsala. En arbetsmiljöavgift beslutades vid samma tillfälle för att dels dämpa efterfrågan på arbetskraft, dels på sikt främja rehabiliteringen av personer som av olika skäl slagits ut från arbetsmarknaden.

De bedömningar som nu kan göras av den ekonomiska utvecklingen, främst vad gäller priserna och bytesbalansen, visar att ytterligare åtgärder måste vidtas för att bryta utvecklingen. Erfarenheterna från mitten av 1970-talet av vad ett överhettat läge via pris- och löneutvecklingen kan leda till för konkurrenskraften är förödande. Att korrigera en sådan utveckling, när den redan är ett faktum, är en mycket utdragen och kostsam process.

Det finns tydliga tecken på att pris- och lönekostnaderna kommer att fortsätta att stiga. En konflikt pågår inom banksektorn och strejkvarsel har utfärdats på det kommunala området riktade mot delar av sjukvården och barnomsorgen. De framställda lönekraven i dessa förhandlingar, liksom på de områden där avtal nu slutits för 1990, har legat långt över vad som på sikt är förenligt med en balanserad

utveckling. Detta inger oro inför 1991 års förhandlingar. Det finns risk för en ekonomisk kollaps i form av en okontrollerad pris- och lönespiral.

I de motioner som väckts av moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet tar man bestämt avstånd från att införa ett pris- och lönestopp och därmed också till ett utdelningsstopp. Utskottet anser, liksom regeringen, att åtgärderna skall ses som ett samlat åtgärdspaket. Det är utskottets uppfattning att ett utdelningsstopp i kombination med ett pris- och lönestopp kan bidra till att dämpa kostnadsutvecklingen. Regeringen har beslutat att införa pris- och hyresstopp från den 7 februari 1990. Förslaget skall inom en månad underställas riksdagen för godkännande. Regeringen har också förelagt lagrådet för granskning ett förslag om stopp för höjningar av den kommunala utdebiteringen.

Det är mot denna bakgrund som utskottet ser förslaget om utdelningsstopp. De av regeringen framlagda förslagen innebär ovedersägligen stora ingrepp i den svenska ekonomin och kräver stora uppoffringar av medborgarna. Det framstår därför som nödvändigt att även kapitalägarna måste avstå från ökade inkomster i form av höjda aktieutdelningar. Utdelningarna från börsbolagen har under 1980-talet ökat med ca 20 % per år och uppgick under år 1989 till ca 15 miljarder kronor. Aktieägarnas inkomster har således ökat vida mer än vad som kommit löntagarna till del. Mycket tyder också på att utdelningsökningarna kommer att fortsätta de närmaste åren. Skatteomläggningen kan för företagens del komma att innebära ett ökat tryck på att höja utdelningarna redan innan reformen får fullt genomslag.

Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund att ett utdelningstak införs för börsnoterade bolag och OTC-bolag. Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi24 (fp), Fi25 (c) och Fi27 (m).

Det utdelningstak som riksdagen beslutade om våren 1984 (FiU 1983/84:45, rskr. 421) bör, som föreslås i propositionen, kunna tjäna som modell för ett motsvarande tak avseende verksamhetsåren 1989 och 1990. Taket tillämpas på utdelningar som beslutas med början våren 1990 och t.o.m. 1991.

Vad gäller utformningen av lagförslaget vill utskottet anföra följande. Det har i flera av motionerna och i den allmänna debatten framförts att ett beslut om utdelningsstopp skulle kunna kringgås genom att bolaget gör en fondemission och ger utdelning på de nyemitterade aktierna.

Förslaget till utdelningstak innebär i den föreslagna utformningen inte någon begränsning i bolagets rätt eller möjlighet att besluta om ny- eller fondemission. En sådan begränsning skulle få alltför långtgående konsekvenser. Av 2 § framgår emellertid att bolaget inte får lämna utdelning med större belopp än bolaget lämnade för det närmast föregående räkenskapsåret. Om en fondemission genomförs måste således det totala utdelningsbeloppet fördelas på samtliga aktier inkl. de som ingår i fondemissionen, vilket innebär en motsvarande reducering av utdelningen per aktie. Däremot får ytterligare utdelning lämnas om det har förekommit en nyemission.

Såsom föreslås i propositionen bör lagen träda i kraft dagen efter det att den offentliggjorts i svensk författningssamling, vilket innebär att den tillämpas på de bolag som har bolagsstämma efter den dag offentliggörandet sker.

Utskottet föreslår att ett förtydligande görs i 3 § andra stycket. Förslaget i övrigt föranleder inte något uttalande eller erinran från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionerna 1989/90:Fi24, 1989/90:Fi25 och 1989/90:Fi27 antar det i proposition 1989/90:94 framlagda förslaget till lag om tillfälligt förbud mot höjning av vinstutdelning i vissa aktiebolag med den ändringen att 3 § andra stycket erhåller följande som *Utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Vad som nu har sagts om utdelning på nyemitterade aktier får också tillämpas på aktier som under det verksamhetsår som utdelningen avser har getts ut vid utbyte av konvertibla skuldebrev eller på grund av skuldebrev med optionsrätt till nyteckning.

Utskottets förslag

Vad som nu har sagts om utdelning på nyemitterade aktier får också tillämpas på aktier som under det verksamhetsår som utdelningen avser har getts ut vid utbyte av konvertibla skuldebrev eller *vid nyteckning* på grund av skuldebrev *förenade* med optionsrätt till nyteckning.

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 14 februari 1990

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s) och Maggi Mikaelsson (vpk).

1. Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Gunnar Björk (c), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp) och Ivar Franzén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet vill" och på s. 5 slutar med "utskottets sida" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill med anledning härav anföra följande. Propositionen ingår i det panikpaket som regeringen nyligen lagt fram och som innehåller en rad förslag om långtgående inskränkningar i den svenska marknadsekonomin.

Flera års brister i den ekonomiska politiken har nu kulminerat i en akut kris. Enligt utskottets mening står botemedlet dock inte att finna i omfattande regleringar av hittills fria marknader. I stället krävs en kombination av tillväxtbefrämjande åtgärder och en stramare finanspolitik.

Förslaget om utdelningsstopp sägs vara motiverat av fördelningspolitiska skäl. Sett utifrån erfarenheterna från tidigare utdelningstak ter sig emellertid de fördelningspolitiska effekterna som högst diskutabla.

Om bolagens utdelningsmöjligheter begränsas kommer en större andel av vinsten att återinvesteras än vad som annars hade varit fallet. Detta leder till att företagets värde ökar. Ökningen kommer aktieägarna till del genom högre börskurser och därmed större reavinster.

Under det förra utdelningsstoppet kompenseras aktieägarna delvis genom ökade fondemissioner, dvs. man bytte aktieutdelningarna mot nya aktier. Ett förnyat stopp skulle som utskottet ser det sannolikt fungera på liknande sätt. Det är också sannolikt att utdelningarna kompensationshöjs när stoppet upphävs. Paradoxalt nog skulle det för privatpersoner t.o.m. kunna ses som en fördel om utdelningsinkomster skjuts på framtiden, eftersom de efter den kommande skatteomläggningen belastas med endast 30 % skatt mot för närvarande som mest 65 %.

Det bör uppmärksammas att förhållandena ändrats i några viktiga hänseenden efter det att den socialdemokratiska majoriteten 1984 drev igenom ett liknande beslut. Då var den svenska aktiebörsen avskärmad från omvärlden genom valutaregleringen. Nu kan emellertid svenskar förvärva utländska aktier, och den möjligheten utnyttjas också i mycket stor utsträckning. Under 1989 nettoplacerade svenskar 12,5 miljarder kronor i inhemska aktier, men de nettoköpte utländska aktier för 28 miljarder kronor. Eftersom lagförslaget inte lägger hinder i vägen för utdelningshöjningar från utländska företag, kan den som så vill lätt kringgå det planerade stoppet. Man kan därmed förutse att det tilltänkta ingreppet kommer att påskynda den pågående utflyttningen av riskkapital till utländska aktiebörser.

Samtidigt förstärks utländska placerares misstro mot den svenska aktiemarknaden. Utlänningar har rimligtvis svårt att förstå varför de skall åläggas restriktioner av föregivna "fördelningspolitiska" motiv.

Förra året sålde utlänningar svenska aktier tillbaka till Sverige för nära två miljarder kronor netto. De utländska placerarnas redan påbörjade flykt från svenska aktier skulle därmed kunna väntas fortsätta.

Därtill kommer att endast ca 20 % av det samlade börsvärdet numera ägs direkt av hushållen. Via aktiefonder innehar hushållen ytterligare ca 5 %. Återstående ca 75 % av börsvärdet ägs av institutioner, vilka ofta behöver utdelningsinkomster för att föra dem vidare i form av pensioner m.m. Till saken hör också att hela 10 % av börskapitalet är offentligägt via fjärde AP-fonden, löntagarfonderna etc. Mot bakgrunden härav skulle således ett utdelningsstopp få en fördelningsspolitisk effekt motsatt den avsedda.

Under år 1989 uppgick aktieutdelningarna från börsnoterade aktiebolag och OTC-bolag till knappt 16 miljarder kronor, vilket vid senaste årsskiftet motsvarade en direktavkastning på 2,1 %. Marknaden har räknat med en utdelningshöjning på ca 15 % eller 2,4 miljarder kronor under innevarande år. Härav skulle alltså ca 500 milj. kr. gå direkt till hushållen. Efter skatt rör det sig som mest om 250 milj. kr. Denna summa kan jämföras med hushållens totala disponibla inkomster på drygt 600 miljarder kronor. Bortfallet till följd av utdelningsstoppet skulle därmed begränsas till knappt en halv promille; en ur fördelningssynpunkt helt försumbar nivå.

Utskottet vill avslutningsvis också framhålla att ett utdelningsstopp direkt strider mot syftet med den planerade skattereformen. Avsikten med omläggningen av företagsbeskattningen är nämligen bl.a. att just motverka inlåsnings av kapital i bestående företag och göra det mer lockande för företagen att dela ut sina vinster. Ökade utdelningar främjar rörligheten hos det riskvilliga kapitalet, vilket är en viktig förutsättning för näringslivets expensionskraft.

Mot bakgrunden härav ter sig förslaget om ett utdelningstak som både inkonsekvent och skadligt för kapitalbildningen och ekonomin. Utskottet avstyrker därför propositionen.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Fi24, 1989/90:Fi25 och 1989/90:Fi27 avslår proposition 1989/90:94.

2. Maggi Mikaelsson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet vill" och på s. 4 slutar med "fullt genomslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den tredje vägens politik är i en återvändsgränd. Den har hållit nere den öppna arbetslösheten men har ensidigt gynnat vinstökningar i företag och medfört löneökningar och skattelättnader för höginkomsttagarna. Tredje vägens politik har drabbat de lågavlönade genom sänkta reallöner samt drabbat kommun- och landstingssektor genom reallt minskade statsbidrag.

Regeringen har alltmer valt en politisk väg, där tilltagande inkomst- och klassklyftor blivit resultatet. Regeringen har undvikit att bekämpa inflationen med åtgärder mot kapitalet, i stället har de arbetandes löneökningar utmålats som inflationens huvudorsak.

Utskottet anser att följande sex åtgärder bör vidtas.

- Riv upp skatteomläggningen. Genomför en helt ny skattepolitisk reform som i grunden är rättvis för låginkomsttagarna.
- Genomför en rättvis lönepolitik som gynnar de lågavlönade.
- Genomför en kraftfull vinst- och förmögenhetsindragning från företagen. Satsa resurserna på kommunerna och de lågavlönade.
- Återinför valutaregleringen och skarp valutakontrollen.
- Genomför en demokratisering av arbetslivet.
- Som ett led i en rättvis ekonomisk politik anser utskottet att åtgärder måste vidtas på miljöområdet. Bland annat kan åtgärder som t.ex. skärpt skatt på reklam, skatt på engångsförpackningar m.m. ha en avkylande effekt och vara ett led i en mera ekologiskt inriktad politik.

Regeringen anser att Sverige med hög fart rusar in i en kostnadskris. Den lösning man denna gång tillhandahåller är en frysning av rådande pris- och lönerelationer.

Utskottet delar inte regeringens uppfattning att vi står inför en akut kostnadskris. Det framlagda åtgärdsprogrammet framstår inte heller som särdeles effektivt eller rättvist. Ett generellt lönestopp slår hårdast mot de lågavlönade. Utskottet avvisar en sådan politik.

Utskottet ser däremot positivt på förslaget att stoppa höjningarna av aktieutdelningarna men det är sannolikt alltför fördelningspolitiskt ineffektivt. Kapitalet kan omdisponera sina resurser så att deras förmögenheter och tillgångar kan växa ändå. Därför anser utskottet att en särskild vinst- och förmögenhetsskatt på företagen bör tas ut i syfte att dels stärka kommunerna och dels vara en del i finansieringen av en rättvis skattereform. Utskottet avser att i annat sammanhang återkomma till denna fråga.

3. Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Även när" och slutar med "från arbetsmarknaden" bort utgå,

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "I de" och slutar med "kommunala utdebiteringen" bort ha följande lydelse:

I de motioner som väckts av moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet tar man bestämt avstånd från att införa ett pris- och lönestopp och därmed också till ett utdelningsstopp. Utskottet anser, liksom regeringen, att åtgärderna skall ses som ett samlat åtgärds paket. Det är utskottets uppfattning att ett utdelningsstopp i kombination med ett pris- och lönestopp och andra åtstramningsåtgärder för att begränsa resursförbrukningen kan bidra till att dämpa kostnadsutveck-

lingen. Regeringen har beslutat att införa pris- och hyresstopp från den 7 februari 1990. Förslaget skall inom en månad underställas riksdagen för godkännande.

Vad gäller dessa kortsiktiga stabiliseringspolitiska åtgärder vill utskottet göra följande tillägg. Lönestoppet bör utformas så att de lägst avlönade inte drabbas. För att åtgärdspaketet skall säkerställa en effektiv åtstramning bör det även kompletteras med följande åtgärder:

- Ett förslag till utformning av den planerade koldioxidskatten och den av miljöpartiet föreslagna uranskatten (motion 1989/90:Fi208) bör snarast utarbetas av regeringen och föreläggas riksdagen.
- Beroende på hur ekonomin utvecklas måste det finnas en hög beredskap för en ytterligare finanspolitisk åtstramning under år 1991. Den kan ske genom att de planerade marginalskattesänkningarna genomförs först under budgetåret 1992/93.

dels att omedelbart före utskottets hemställan bort ingå ett avsnitt med följande lydelse:

De åtgärder som utskottet här föreslagit är ägnade att stabilisera ekonomin på kort sikt och därigenom undvika en hotande kostnadskris. Det är emellertid utskottets uppfattning att de stabiliseringspolitiska åtgärder som föreslås i detta betänkande endast kan bli meningsfulla om de sätts in i ett långsiktigt perspektiv med en miljöinriktad politik. En åtstramning måste sålunda också ha långsiktiga effekter och motverka resursslöseriet och den typ av ekonomisk tillväxt som leder till skador på miljön och utarmning av våra knappa råvaruresurser. Detta kan bland annat ske genom en omläggning av vårt skattesystem med högre skatter på energi och råvaruuttag. Andra exempel på åtgärder är miljövänliga investeringar i järnvägar, alternativ energiteknik, ny produktionsteknik och avfallshantering.

De frågor som utskottet här berört rörande en komplettering av regeringens åtgärdspaket med stabiliserings- och fördelningspolitiska samt miljöinriktade åtgärder återkommer utskottet till i samband med utskottets behandling av årets finansplan och inriktningen av den ekonomiska politiken.

Propositionens lagförslag

Förslag till Lag om tillfälligt förbud mot höjning av vinstutdelning i vissa aktiebolag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om förbud mot höjning av vinstutdelning för verksamhetsåren 1989 och 1990.

Bestämmelserna om vinstutdelning för verksamhetsåret 1989 gäller svenska aktiebolag som har gett ut aktier, som under verksamhetsåret 1989 eller en del av det året

1. har varit registrerade vid Stockholms fondbörs, eller

2. har varit föremål för handel enligt ett avtal som bolaget har träffat med en svensk fondkommissionär med skyldighet för denne att på begäran av envar ange kurser på aktierna och att till dessa kurser köpa och sälja sådana aktier.

Bestämmelserna om vinstutdelning för verksamhetsåret 1990 gäller svenska aktiebolag som har gett ut aktier, som under verksamhetsåret 1990 eller en del av det året har varit registrerade eller föremål för handel på det sätt som anges i andra stycket.

Med verksamhetsåret 1989 avses i denna lag det räkenskapsår som har inletts närmast efter den 1 juli 1988. Med verksamhetsåret 1990 avses det räkenskapsår som har inletts närmast efter den 1 juli 1989. Om ett verksamhetsår har varit kortare än åtta månader, skall verksamhetsåret anses omfatta även det följande räkenskapsåret.

2 § De aktiebolag som anges i 1 § får inte för något av verksamhetsåren 1989 och 1990 lämna utdelning med större sammanlagt belopp än bolaget lämnade för det närmast föregående räkenskapsåret. Om det har skett en fondemission eller en ändring av aktiers nominella belopp under ett verksamhetsår, får utdelningen på en aktie dock avrundas uppåt till närmast högre tiotal ören.

Om något av verksamhetsåren 1989 och 1990 inte är av samma längd som det närmast föregående räkenskapsåret, skall det belopp som får delas ut beräknas med hänsyn till detta.

3 § Utöver vad som anges i 2 § får utdelning lämnas på nyemitterade aktier, om nyemissionen har skett i samband med en ökning av bolagets aktiekapital som har anmälts för registrering under det verksamhetsår som utdelningen avser. Utdelningen på en nyemitterad aktie får dock inte överstiga utdelningen på en likadan aktie under det närmast föregående räkenskapsåret. Om nyemissionen avser ett nytt slag av aktier, får utdelningen på en nyemitterad aktie inte överstiga den genomsnittliga utdelningen på tidigare utgivna aktier.

Vad som nu har sagts om utdelning på nyemitterade aktier får också tillämpas på aktier som under det verksamhetsår som utdelningen avser har getts ut vid utbyte av konvertibla skuldebrev eller på grund av skuldebrev med optionsrätt till nyteckning.

4 § Med utdelning avses vinstutdelning till aktieägare enligt 12 kap. aktiebolagslagen (1975:1385), 9 kap. bankaktiebolagslagen (1987:618) eller 12 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713).

5 § Ett aktiebolag som lämnar utdelning i strid mot denna lag skall till statsverket betala en avgift motsvarande vad som har delats ut för mycket. Avgiften fastställs av bankinspektionen.

Avgiften får omedelbart drivas in i den ordning som gäller för indrivning av skatter enligt uppbördslagen (1953:272). Någon restavgift skall dock inte tas ut.

Avgiften får efterges helt eller delvis, om ett bolag på grund av ett ursäktligt misstag har kommit att dela ut för högt belopp.

Avgiften är inte avdragsgill vid inkomsttaxering.

6 § Om det finns särskilda skäl får bankinspektionen medge att utdelning får ske med högre belopp än som följer av bestämmelserna i 2 och 3 §§.

7 § Bankinspektionens beslut enligt 5 § får överklagas hos kammarrätten.

Denna lag träder i kraft dagen efter den dag då lagen enligt uppgift på den har kommit ut från trycket i Svensk författningssamling.

